Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.


# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXIX. ЧИСЛО 159. ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ., ПОНЕДІЛОК, 11-го ЛИПНЯ, 1921. VOL. XXIX. No. 159. JERSEY CITY, N. J., MONDAY, JULY 11, 1921. THREE CENTS




## МЕКСИКАНСЬКИЙ ІНЦИДЕНТ ПОЛАГОДЖЕНИЙ МИРНО

### АМЕРИКАНСЬКІ РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛІТИКИ УРЯДУ В МЕКСИКО.

**ВАШИНГТОН, 8. липня.** — Самуель Ґомперс, як предсідатель Американської Федерації Праці, вніс протест до американського уряду проти політики його супроти Мексика.

Протест Американської Федерації Праці опирається на телеграмі від Е. С. Досена та Джана Келі, представителів Межинародного Союза Машиністів, котрі тепер перебувають в мексиканськім місті Орісаба, на конвенції Мексиканської Федерації Праці. Сі делеґати просили телеграфічно Американську Федерацію Праці запротестувати до уряду проти висилки американських воєнних кораблів буцімто для боротьби проти мексиканських робітничих юній та проти брехні, поширюваної нафтярами.

В своїй телеграмі до американського уряду Ґомперс навів в цілости телеграму американських делеґатів на мексиканській конференції, признаючи, що телеграма не зовсім ясна, але підчеркує, що нема найменчого сумніву, що висилку американських воєнних кораблів до Мексику властителі нафтових шибів визискують для боротьби проти робітників, котрих вони самі викинули з роботи.

### КАБІНЕТ МІНІСТРІВ ВІДПОВІДАЄ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

**ВАШИНГТОН, 8. липня.** — Секретар стейту Гюз відповів на протест робітничих провідників проти висилки двох американських кораблів до Мексика. Він запевняє, що висилка американських кораблів не має нічого спільного з непорозумінням межи мексиканськими робітниками та нафтярами.

Він пише: „Се просто міра осторожности в ціли запевнення відповідної охорони для життя і власности американських горожанів. Ми очивидно, сподіємося, що місцеві власти дадуть самі сю охорону."

### АМЕРИКАНСЬКІ ПАНЦИРНИКИ ВІДКЛИКАНІ З МЕКСИКА.

**ВАШИНГТОН, 8. липня.** — Стейтовий департамент подав нині до публичного відома, що два воєнні кораблі, котрі були вислані до мексиканського порту Тампіко, уже відкликані.

Як каже комунікат уряду, кораблі вислано було на представлення американського консуля в Тампіко, що життє та власність американських горожан не має належитої охорони від мексиканських властий і що оборона американських властий є конче потрібна. Оба кораблі дістали приказ виплисти з мексиканського порту і злучитися з рештою американської фльоти, що повнить службу на південно-американських водах. Чому відкликано кораблі, урядовий комунікат не каже, але догадуються, що обставини в Мексику не представляються так, як їх змальовав американський консуль в Тампіко.

### МЕКСИКО НЕ БАЧИТЬ ПРИЧИНИ ЗРИВАТИ МИРНІ ЗНОСИНИ.

**МЕКСИКО, 8. липня.** — Мексиканські урядники дають урочисті запевнення, що ситуація в Тампіко не є така ґрізна, щоби через неї зривати зносини зі Злученими Державами. Вони розуміють, що Америка хотіла охоронити своїх горожан, але се непотрібно, бо мексиканський уряд досить сильний, щоби се зробити власними силами.

Однак рівночасно предсідатель кабінету заявив, що він не думає покривати американських нафтярів, але розкрие їх злочинну акцію не лише супроти Мексика, але й супроти Злучених Держав.

### ВЖЕ ВИГОТОВИЛИ НАЧЕРК МИРОВОЇ ПРОКЛЯМАЦІЇ.

**ВАШИНГТОН, 8. липня.** — Ґенеральний прокуратор (міністер судівництва) Доґерті предложив на нараді кабінету тимчасовий начерк мирової резолюції, яку незадовго має видати президент Гардинґ.

### ДОВГА ЛІСТА БЕЗПРАВСТВ ТОВАРИСТВА ДЛЯ ОБОРОНИ АМЕРИКАНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ.

**НЮ ЙОРК, 8. липня.** — Нюйорське товариство „Американський Союз Цивільних Вольностий" вислало лист до Американського Леґіону, організації бувших американських жовнірів, котра зобовязалася обороняти американську конституцію, і закидає її в ньому, що її урядники поломили свою присягу, зложену на піддержування американської конституції.

Лист подає цілий спис проступків проти американської конституції зі сторони урядників Американського Леґіону. Ліста проступків поділена на спеціяльні відділи, як: напади товпи, розбивання віч, напади на радикалів і соціялістів, страйколомська діяльність, завішування газет, проти-німецька аґітація.

Ліста подає подробиці кождої події, її місце, час та обставини її перебігу.

### СТРАШНА СТАТИСТИКА.

**ТАСКЕҐІ, Алабама, 8. липня.** Департамент памяток та розсліду в славній школі для Муринів, званій Таскеґі Інститут, оголосив справоздання з лінчів Муринів за послідних 6 місяців; з сього звіту виходить, що за перших шість місяців сього року в Злучених Державах було 36 лінчів або о 24 случаї більше, як за такий самий час в 1920. році.

Межи особами, злінчованими в першій половині сього року, є також двох білих мущин та три мурински женщини. Одинайцятьох з убитих Муринів убито буцімто за знасилуванне жінок.

Найбільше, бо аж десять лінчів було в стейті Мисисипі; в Джорджії було 9, в Флориді та Кензас по 4, в Луізіяні та Норт Каролайні по 2, а в Алабамі, Кентакі, Мезурі, Савт Каролайна і Тенесі по одному.

### КЛОПОТИ ЗАКОНА ПРОТИ ПИВА.

**ВАШИНГТОН, 8. липня.**—Закон проти пива поставлено під обради сенату, а його прихильники сподівалися, що їм вдасться ухвалити його ще того самого дня. Однак проти била повстала така опозиція, що тепер взагалі сумніваються, чи можливо буде його ухвалити.

Головним арґументом противників' законопроекта було те, що цілий край тепер кпить собі з усяких прогибіційних законів, і ухваленнє ще одного закона в тім напрямі лише поширилоби ще більше погорду до закона.

### КУБАЛЯ ЗАСУДЖЕНО ЗА ОДИНАЙЦЯТЬ МІНУТ

Лава присяжних суддів, що мала судити вину Лаврентія Кубаля, Поляка, що убив для грабункових цілий паню Бартлет у Вест Гемстед, нарадживалася дуже коротко, бо всего 11 мінут. По такій короткій нараді винесла засуд, що Кубаль поповнив „убийство першого степення" („морд"). Се була найкоротша нарада в такій справі від коли істнує суд в Несо кавнті.

Розправа почалася о 10. годині рано в четвер; о годині 5 мінут 55, судця покінчив свою науку для лави присяжних суддів, а о 6 годині 6 мінут форман лави присяжних суддів проголосив уже засуд лави.

На розправу прийшло богато цікавих жінок, сусідок убитої, та богато пань з околиці, але судця порадив їм опустити салю розправ, бо мовляв зізнання свідків будуть того роду, що жінкам не добре булоби їм прислухуватися. На се усі женщини опустили салю розправ; лишилися лише дві женщини, завізвані на свідків. Оборона не предкладала майже жадної оборони. Кубаль має вислухати вирок в найблизший вівторок.

### БИТВА МЕЖИ ПОЛІЦІЄЮ ТА ПАЧКАРАМИ ГОРІВКИ.

Коло міста Ютики, Ню Йорк, прийшло до правдивої битви межи пачкарями горівки та двома заступниками шерифа. Шерифи ждали уже кілька ночий на пачкарів горівки, котрі, як шерифи припускали, мали свій осередок в місті Ютика. Коло першої години в ночі в четвер побачили вони підозрілий віз. Вони приказали візникові задержатися. В хвилі як один зі заступників шерифа станув на дошку воза, на нього гукнули вистріли з воза. Він ще мав час вистрілити у відповідь кілька набоїв з револьвера, а потім впав з воза. Його кулі поцілили двох пачкарів горівки, що сиділи на возі. Другий заступник шерифа кинувся зараз до візника, і з виставленим револьвером в руці задержав воз. За той час надбігли з околиці другі заступники шерифа, котрі чули стрілянину і бігли в напрямі вистрілів. Як вони прийшли на місце події, той заступник шерифа, що стріляв до пачкарів, уже був неживий. Оба пачкарі були тяжко ранені; їх зараз відставлено до шпиталя. Вони подали свої імена як Ізидор Комінський та Натан Денмарк. Рана Комінського має бути тяжка, бо він має одну кулю коло серця, дві в жолудку, а ще одну в стегні. Денмарк має одну рану в руці, одну в стегні, а дві в литці.

### СОВЄТИ ІДУТЬ ДО КАПІТАЛІСТИЧНОГО СУДУ.

**НЮ ЙОРК, 8. липня.** — Російський большевицький уряд вніс через свого адвоката Карла Рехта позов проти Івана В. Шестаковського, голови Російської Добровольчої фльоти, щоби випозивати від нього два кораблі „Пензу" та „Тобольск" котрі мають належати до Росії, а котрі має і уживає згадана компанія.

### ДОЛЯ ПОВЕРТАЮЧИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Через Ригу останніми часами повертається до Совітської Росії богато еміґрантів з Америки, в тім числі чимало Українців. Прибувши до Риги й довідавшись про те, що діється в Совітській Росії, вони відмовляються їхати далі й прохають позволення залишитись у Лотві, але на се вони не мають права. Тоді вони ідуть до Росії, але незабаром тікають назад, зазнавши на власній шкірі, як то в дійсности виглядає большевицький рай. Повертаючись, вони оповідають, що насамперед у них одбирають американські доляри, бо се, мовляли, власність комуністичної держави. Праці вони ніде дістати не можуть, бо большевики вважають їх буржуями. Нарешті, коли хтонебудь з них осмілюється порівнювати американський лад з російським, то його попросту розстрілюють „за контр-революцію".

Утікачі заявляють, що вони хотять їхати назад до Америки, але назад не так то легко туди попасти.

Чи не можна якнебудь витолкувати нашим землякам в Америці, щоб вони не повертали до Совітської Росії?

### НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК НА НЮЙОРСЬКІЙ ПІДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ.

В середу, коло 10-ої години вечером, якийсь Генрі Ґотман, 30-літний мущина з Бруклина, в присутности яких 300 людий, зібраних на стації підземної зелізниці Буклин Бридж зійшов з плятформи і впав на шини перед самим поїздом, що візджав на стацію. Заким моторовий поїзд вспів задержати, колісся тяжкого поїзду уже переїхало по нещасним мущині, обтинаючи йому ноги.

Кілька жінок, що стояло коло Ґотмана, омліло. Крики других пасажирів викликали на стації велике замішаннє, так що завізваний полісмен не міг вдержати порядку і мусів закликати поміччи поліційні резерви з поблизької поліційної стації. З найблизшого шпиталя закликано лікаря; кондуктори поїзду розділили перший вів поїзду від другого, і лікар зійшов на тор і наложив на обі ноги Ґотмана так звані турнікети, себто такі медичні інструменти, що здержують уплив крови через сильне здушенне раненого місця.

Кількох свідків зізнало, що Ґотман ходив по плятформі стації з очима, накритими долонями. Коли питалися самого Ґотмана, нещасний відповів: „Я не знаю, що зі мною сталося".

### ЧИТАЛЬНЯ „ПРОСВІТИ" В БЕРЕСТЮ.

В Берестї відкрито вже леґально „Просвіту". Робляться заходи для відкриття товариств в інших місцях Полісся, а в першу чергу в Кобрині та Пинську.

### ДИВНЕ САМОУБИЙСТВО.

Від двох тижнів шукала родина Бруса Сеймура Ґренела, молодого секретаря Виховавчого Департаменту організації „Янґ Менс Крисчен Асосієйшен", котрий пропав десь без вісти. Аж в середу зовсім припадково найшли його чотири пливаки, що купалися коло Біч Сикст Стріт, у Фар Раковей, на Лонг Айленд, коло Ню Йорку. Найшли його тіло, привязане до котвиці одного судна, стоячого в заливі. По довгих коровах відмотали вони тіло від котвиці, до котрої воно було привязане сильними шнурами за ноги.

Як добули тіло з води, і властитель лодки побачив лице потопленника, він зараз нагадав собі, що сей мущина яких 10 днів тому назад прийшов був до нього питатися, кілько коштує наняти собі судно на годину. Коли властитель подав ціну 1 доляра за годину, молодий мущина заявив, що він має охоту наняти лодку на пару годин, що він платить йому 5 долярів, з котрих решту возьме собі, коли віддаватиме судно. Властитель лодок завважав, що мущина був дуже схвильований. Він вже більше не вертав і не зголошувався по решту.

Коло тіла утопленого найдено годинник з ініціятами Ґренела, та візитові картки з його іменем. Поліція зараз зателефонувала по батька Ґренела, котрий жив в комнаті сина, покі не вияснить ся ціла справа, і батько, побачивши тіло, заявив, що він не має сумніву, що се тіло його сина. Лікар, котрий тимчасово оглянув тіло, заявив, що воно могло бути під водою яких 10 днів. Суд зарядив секцію тіла, щоби переконатися, чи небіщик погиб від утоплення чи може його тіло затоплено лише на те, щоби закрити убийство.

Небіщик брав участь у великій війні і, хоч не скаржився ніколи на мозкове потрясенне від вибуху бомби, мимо сього батько його каже, що від повороту з війни син був дуже нервовий, і що після всякої всякої правдоподібности він терпів від потрясення, але з сього сам не здавав собі справи.

### ЦІКАВА СТРІЧА БРАТІВ.

До голярського заведення 91-літного Ґрента в Гавстон, Тексас, зайшов майже столітний дід і просив остригти собі бороду. До сеї роботи взявся самий таки властитель. Якеж було його здивоване, коли по обстриженню бороди він пізнав в гостю свого брата, котрого він не бачив через 60 літ. Перша річ, яку зробили брати по такій дивній стрічі, се пішли до фотографа і відофотографувалися.

### НА БІЛЬШУ ХВАЛУ ПОЛЬЩІ.

З Вандерґрифт, Па., пишуть нам: Тут живе кілька заголомшених Поляків (котрі по польськи говорити не вміють) з бучацкого повіту в Галичині. Один з них на „Четвертого Джулая" підпив собі здорово „муншайну" і побіг швидко до свого братаничa. Там він побив і потовк усьо, що було в хаті, а опісля на-пів нагий бігав з бритвою в руці і співав „Еще Польска не згінела". Є се дуже завзятий Поляк, бо Українці уже раз відратували його, як він вішався — мабуть на більшу хвалу польської „ойчизни".

## АНГЛІЯ Й ІРЛЯНДІЯ ПІДПИСАЛИ ПЕРЕМИРЄ

**ЛОНДОН, 8. липня.** — З офісу британського премієра Льойда Джорджа при 10 Давнинг стріт видано звідомленне, що пороблено заходи і приготовання, аби здержати війну в Ірляндії в понеділок, о 12 годині вполудне.

### ДЕ ВАЛЕРА ЗГОДИВСЯ ПРИБУТИ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ДО ЛОНДОНУ.

**ЛОНДОН, 8. липня.** — Емон де Валера, лідер айриських республіканців, написав лист до британського премієра Льойда Джорджа, в якому повідомляє його, що приймає запрошенне і прибуде до Лондону на конференцію з британським правительством і представниками північної Ірляндії (Олстеру) про положенне в Ірляндії.

Відомість про відповідь Де Валери проголошено нині.

### ДРАМАТИЧНИЙ АКТ ПІДПИСАННЯ РОЗЕМУ МІЖ АНГЛІЄЮ Й ІРЛЯНДІЄЮ.

**ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 8. липня.** — Сьогодня лідери айриських самостійників радили під проводом Ммона де Валери й Артура Ґриффита над перемирєм з Англією.

Вечером до палати прибув командант британських військових сил в Ірляндії, ґенерал сер Невил Мекреді. Він приїхав без військової сторожі і публика, яка зібралась на улиці та клячучи молилась о мир для Ірляндії, привитала його грімкою овацією.

В палаті ґенерал Мекреді підписав розем (завішенне оружя) з айриськими революціонерами.

Публика цілий час чекала спокійно на улиці. Співала айриські патріотичні пісні і пісні релігійні, клячачи на колінах. Від часу до часу хлопці, що продають газети, співали гарними голосами айриські баляди. Поліції не було; айриські республіканські жовніри держали порядок.

Публика витала британського ґенерала таксамо авваційно як і лідерів айриських самостійників, а коли дізналась, що підписано розем, радости серед публики не було границь.

### ПОСТІЙНИЙ СУД МІЖНАРОДНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТИ ПРИ ЛІЗІ НАРОДІВ.

**ПАРИЖ, 8. липня.** — Бразилія вибрала Ілайгю Рута, звісного американського юриста (правознавця) яко одного із своїх кандидатів до вибору на судів Постійного Суду Міжнародної Справедливости (при Лізі Народів).

Крім того Бразилія вибрала Бразилійця Рая Барбосу, Хоакіма Ґонзалеса з Арґентини і професора Александра Алвареза з Чілі.

### В ЧАСІ АМЕРИКАНСЬКОЇ СПЕКИ ЛЮДИ В ЕВРОПІ ЗАМЕРЗАЮТЬ

**БЕРН, столиця Швайцарії, 8. липня.** — В горах Альпах в австрійськім Тиролю зловила сніговиця 9 осіб, котрі дряпалися в гори.

Подорожні були змушені перебути ніч в далекій висоті серед студени і снігу. Двох з подорожників замерзло на смерть, а решта повідморожувало собі руки і ноги.

Стежа їх віднайшла на другий день рано і принесла долів неживих і ранених.

### ПАЛАТА ЗА 1½ ЦЕНТА

**БЕРЛІН, 8. липня.** — Німецький князь фон Аренберґ повідомив німецькі власти, що годиться винаймити почтовому урядови свою палату, яка має 190 кімнат, разом з городом, парком, лісом і ставом, за одну німецьку марку річно (1½ американського цента), для ужитку для почтових робітників.

Палата є в Нордкірхен коло Дортмунд.

Яко одиноке услів при винаймі ставить князь фон Аренберґ, щоби уряд згодився винаймити палату протягом 30 літ.

### В ГОЛОДНІЙ РОСІЇ ЩЕ ШАНУЮТЬ ГОЛОДІВКУ.

**ВАРШАВА, столиця Польщі, 8. липня.** — Роел С. Кілі, американський цивільний інжинір, котрого большевики увязнили на два роки, осягнув недавно успіх в боротьбі з ними. Його було запроторено в „одиночку", на що він відповів голодовим страйком.

Потому Кілі вислав письмо до місії Американського Червоного Хреста у Варшаві за поміччю. В листі пише він, що совєтський уряд позволив йому працювати в совєтській фабриці яко механікови, та що йому оставлено свободу побуту в Москві в певному означеному часі протягом дня.

Він зачав тюрму дня 12. мая 1920 року, коли його засуджено за „промислове шпигунство" на два роки вязниці. До Росії прибув він на запрошенне большевиків, які одначе його увязнили, коли він обїхав Росію і заявився проти большевизму.

## ПОВСТАННЄ НА БІЛОРУСИ ПРОТИ ЛЯЦЬКОГО НАТЗДУ

**БЕРЛІН, 8. липня.** — Місія Білоруської Народньої Республіки в Берліні одержала відмости, що в західній Білорусі, нападеній Ляхами і відступленій Ляхам большевиками, вибухло селянське повстанне проти наїзників.

Почин до повстання дав розпорядок ґенерала Желіґовського, котрий ще сидить в нападеній Вильні, щоби його офіцири брали білоруських хлопців до війська.

Білоруські селяни з оружем в руках і з гарматами нападають на ляцькі війська. Навіть будують закопи і зачинають проти наїзників правильну війну.

В меньших містах білоруські повстанці вирізали ляцьку поліцію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА. | |
|---|---|---|---|
| Three cents the copy. | | Поодиноке число три центи. | |
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign ond Jersey City Rates. | | В Джерзи Сіті і заграницею. | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

# ОСТОРОЖНО ПЕҐЕД ОБМАНЦЯМИ.

Як пишуть нам з Дітройт, навіть безробіття уживають обманці для ловлення легкодушних та неоглядних людий.

Іван Онищук шукав праці вже від довшого часу. Кілька днів тому зайшов він в пошукуванню за роботою на ріг вулиць Овкленд та Микамбер, де до нього приступили двох людий і спитало, чи не хоче він роботи. Очивидно, Онищука не треба було питати за се два рази. Він радо згодився взятися за всяку роботу, яка лише трафиться. Але тут зараз показалася трудність: Оба нововідкриті приятелі заявили, що вони готові йому дати роботу, але він мусить зложити наперед в них депозит (запоруку) в грошах. „Яка має бути запорука?" — питає. „Всего 150 долярів," — кажуть йому. Онищук готов був на все, щоби лишень далі не дармувати. Він таки зараз пішов до банку, і виняв звідси 150 долярів і дав їх двом приятелям потребуючого чоловіка. Ті взяли гроші, перерахували, чи все в порядку, і таки зараз взяли його зі собою на роботу: завели до одного дому в середині міста і казали йому іти сходами до гори на третий поверх, де його уже буде ждати сам секретар компанії. Онищук пішов на гору, а оба мущини осталися на долині, на вулиці. Не мало здивувався Онищук, коли сидячий при бюрку урядник заявив йому, що він нічого не знає про обіцяну роботу, а ще більше було його здивовання, коли вийшов на вулицю і не найшов навіть сліду по своїх хлібодавцях. Він зараз вдався на поліцію і розповів свою біду.

Іван Онищак не один безробітний іміґрант в Америці, який хотівби найти роботу, і така „пригода" з прислужними чужими людьми може трафитися кождому неосторожному.

# КОНЕЦЬ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ В АНҐЛІЇ.

Коли почивався вуглевий страйк в Анґлії кілька місяців тому назад, то російські большевики витали його як заповідь кровавої революції, так довго ними заповідуваної. Пророцтво кровавої революції, як зрештою не одно пророцтво московських ворожбитів, не сповнилося: Вуглевий страйк обмежився страйком вуглевих робітників. Він скінчився як виключно вуглевий страйк. І скінчився не революцією, а компромісом, залагодою межи сварячимися сторонами.

Англійські майнери уступили капіталістам та урядови в домаганню збирання усіх приходів з копалень в одну масу („пул"), чого майнери домагалися дуже завзято. Зате властителі копалень уступили в справі участи майнерів в зисках з предприємства, проти чого вони дуже остро виступали. В той спосіб і одна і друга сторона втратила дещо, коли порівнять з її домаганнями та претенсіями; але кожда зискала, коли угоду порівнять з домаганнями та претенсіями противників.

Найбільша побіда, яку віднесли англійські майнери в тім страйку, се не побіда в грошевих користях, але побіда в засадничій справі. По раз перший в історії англійського народа і англійський уряд і англійські капіталісти признали засаду, що робітники мають діставати свою часку з приходів промислу. Правда, ся участь не велика; після злагоди межи обома сторонами, заким властителі копалень стануть розділювати зиски, вони мають взяти 17 фунтів штерлінґів на кождих 10 фунтів, заплачених робітникам. Всі зиски понад сю суму мають бути розділені в той спосіб, щоби робітникам припало на кождих 100 фунтів штерлінґів 83 фунти, а властителям 17 фунтів. Без сумніву, участь робітників в зисках не буде велика. Але важне те, що взагалі робітники виборoли таке право для себе. Утвердивши раз засаду, робітники не здержуться на малих доходах, але певно підуть далі. Згодившися на засаду уділу робітників в зиску, і уряд і капіталісти дали робітникам основу до дальшої боротьби за поліпшення життя.

# І ОДНА ПОЛЬСЬКА ҐАЗЕТА РАЗ ПРОБУВАЛА СКАЗАТИ ПРАВДУ.

З нагоди побуту української делеґації з Холмщини у Варшаві, яка приїхала з жалобою до польського уряду проти насильного „навертання" православних на латинство, варшавська ґазета „Трибуна" а за нею „Дзеннік Людови" (ч. 133) в передовиці п. з.: „ЄЗУІТСЬКА КРУЦІЯТА НА КРЕСАХ" атакує остро „діяльність" польських ксьондзів на Холмщині і Волині і пише м. і.:

„Українці росказують про безчещенне їх церков, про вивертанне церковних врат, про нищенне образів, іконостасів, лавок та посвячуванне так знеславлених Божих домів — католицькими ксьондзами. Сей ксьондз при помочі польських жандармів, польських вартових, під оком старостів і шкільних інспекторів займає насильно церкви і перемінює їх на римо-католицькі костели; не дозволяє хоронити православних на кладовищах; не дозволяє відкривати українських шкіл, намовляє народніх учителів, аби приймали римську віру, а тоді одержать дозвіл на відкритте шкіл... Що то все значить?...

„Чи польська публична опінія є справді глуха, чи є сліпа? Чи не здає собі справи з ґрізних хмар, що збираються на польськім небі? Чи ся публична опінія не знає, що Падеревський і Дмовський підписали трактат про охорону національних меньшостий в Польщі? ЧИ СЯ ОПІНІЯ НЕ ЗНАЄ, ЩО ІСТНУЄ СХІДНА ГАЛИЧИНА, НАД ЯКОЮ ЧУВАЄ ОКО ЛІҐИ НАРОДІВ? ЩО СПРАВА ЛИТВИ І ГАЛИЧИНИ СЬОГОДНЯ, ЧИ ЗА МІСЯЦЬ, ЗА ДВА, ЗА ТРИ БУДУТЬ ВИРІШУВАНІ. І ЩО ТОДІ ПРИГАДАЮТЬ НАМ (Полякам) В ЖЕНЕВІ ВСЕ, ЩО МИ ЗАНЕДБАЛИ ВСЕ, ЩО ЗЛОЖИЛИ В НЕВЛАСТИВІ РУКИ, ЗАМІСЦЬ САМИМ КОЛО МИРНОГО ПОЛАГОДЖЕННЯ СПРАВ СПОРІВ І НЕПОРОЗУМІНЬ ХОДИТИ І ІМ ЗАПОБІГАТИ?"...

„Почислім лише, скільки сі великанські области ,що находяться під польською владою, числять НЕ ПОЛЯКІВ. Ся статистика наповнює нас гордостю, але й тривогою. СЕ СТАТИСТИКА ЗАПОВІДАЮЧА ВЕЛИЧ, АБО И НЕЩАСТЄ, ГАРМОНІЙНУ ЗВЯЗЬ РІЖНОЯЗИЧНИХ ГРОМАД, АБО — ВІЧНУ ВІЙНУ".

„Вправді один з польських міністрів для внутрішніх справ в хвилі наївної сердечности заявив польським (?!!) Білорусинам, що ЗА ПЯТЬДЕСЯТЬ ЛІТ БУДЕ МОЖНА З ЛІХТАРНЕЮ В РУЦІ ШУКАТИ БІЛОРУСИНА, одначе так прецінь промовляв до польського народу Апухтін чи Победоносцев. Кости сих двох катів вже давно зігнили; зігнила ганебна імперія, в імя якої носили вони всюди смерть і загладу; зігнила і розталась політична система, яку вони „будували".

„Польща мусить піти іншою дорогою, коли не хоче ділити долі сього первовзору".

# ПОЛЬСЬКА ГОСПОДАРКА.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

**Як „оживити" польську марку?**

Курс польської марки падає з кождим днем усе низче. У Лондоні за фунт стерл. брали перед тижнем 3500 польських марок, а нині—вже 4700. І в самій Варшаві за німецьку марку платять тепер більше як 20 польських марок, за франк — 110, за доляр 1300.

З огляду на сей сумний стан річей польський уряд повідомляє, що він далі не буде в стані друкувати дрібних паперових грошей, бо друк коштує більше, ніж гріш того вартий... Незабаром отже в Польщі всі стануть богатими, бо матимуть самі лише банкноти по 1000 і по 10 тисяч марок.

Щоб якнебудь „оживити" вмираючу марку, варшавські часописи подають урядови ріжні поради. Одні радять на місце уступаючого міністра фінансів Стечковського покликати краківського професора Міхаловського, бо — „він син австрійського податкового інспектора", а тому знатиме, як полагодити польські фінанси...

Другі нагадують про віденського директора поліції Віса, який р. 1855 заявив представникам віденської біржі, що коли курс гульдена впаде далі хоч на один сотик, то він скаже розстріляти кождого десятого біржевика. Ся погроза „поділала як чарівна паличка"... Ото-б у нас так зробити!

Нарешті, радять ще вживати старого англійського способу й давати спекулянтам та шиберам **„по 25 горячих на певну частину тіла"**.

Такими що найменше оригінальними фінансово-політичними й національно-економічними способами польська преса сподівається оживити польську марку. А марка тимчасом усе падає і падає...

**Адмірали є — фльоти немає.**

Посол Сейда з горожанської партії виступив сими днями в польськім соймі з острою критикою польської фінансової господарки, витягнувши на світ Божий силу компромітуючих фактів.

Після сих ревеляцій, Петлюра й Балахович одержали сотні міліонів без жадної контролі. Не зважаючи на демобілізацію, в Варшаві зараз перебуває 6.000 офіцерів, не маючи тут ніякого заняття, тоді як по иншим державам навіть підчас війни в столицях жило лише по кілька сот офіцерів. Військовий уряд не знає навіть, скільки авт він має: перепис виявив на 1500 більш військових авт, ніж військовий уряд сам гадав. **Польська військова фльота має 2 гарматні човна й кілька ще менших одиниць, зате фльота числить 2 адміралів, 246 морських офіцерів і 2000 матросів.**

**Трус у львівських книгарнях.**

Польські окупаційні війска перевели сими днями дуже пильний трус у всіх львівських книгарнях. Шукали за сатиричною брошурою „Союз трьох бандитів, або сліпий Наполеон". Трус закінчився арештом трьох власників друкарень, двох журналістів та кількох студентів місцевого університету.

Зміст брошури було-б довго переказувати, а тому опишемо лише її зовнішній вигляд. На обгортці брошури намальовано мапу Европи, на якій „голова одної нової великої славянської держави" стоїть опираючись одною ногою на Балтійське, а другою на Чорне море. Перед ним, зложивши руки на грудях, стоять на колінах Савінков і Петлюра. „Володарь" накладає їм на голови корони. Недалеко стоять Троцький і якийсь Жид: останній має в руках рахунок за зроблені корони й намагається подати його „володареви", але Троцький тримає Жида за рукав і каже йому на вухо — „стривай, ось що він і мене коронуватиме, то я тобі заплачу"...

На другій сторінці обгортки вміщено 3 картини: засідання ради міністрів. На першій картині міністер закордонних справ повідомляє про демонстрації варшавян перед будинком англійського посольства й про промову Лльойд Джорджа в справі Горішнього Шлеску, кажучи: „Панове, нам треба зірвати дипльоматичні зносини з Анґлією"... Друга картина. Міністер фінансів кричить: „Знов війна!", але морський міністер його заспокоює: „Не турбуйтесь, ми ще не зовсім здійснили нашу морську програму, наша-ж теперішня фльота трохи замала". Третя картина. Начальник держави, стоячи, вигукує: „Панове, дарма що наша фльота мала, але зате який в ній дух!"

Берлін, 18. червня, 1921.

Радянин.

# ПРОСВІТНА ОРҐАНІЗАЦІЯ В СНЯТИНЩИНІ, В ГАЛИЧИНІ.

Дня 25. марта с. р. відбулися в Снятині загальні збори філії тов. „Просвіта". Показалося, що в товаристві йде пильна й певна праця, а Виділ філії знає точно стан кождої читальні, бо постарався перевести в кождій місцевости люстрацію, зорганізовану силами гуртка інтеліґентних одиниць Снятина й околиці. В половині грудня 1920 р. видав філіяльний Виділ обіжник до всіх Читалень і візвав їх до відновлення їхньої діяльности. І хоч поодинокі читальні стрічаються з великими перепонами, успіхи праці є і слідне заінтересування в нашого селянства до культурних справ більше як перед війною. Селяни жадають висилки люстраторів і домагаються помочі інтеліґенції.

За почином Виділу люстратора обіхали всі села повіту і ствердили, що під сю пору є в повіті 32 читальні. Не має читальні десять громад. В р. 1921 чотиринадцять читалень відбули загальні збори. Добре розвиваються, відбувають сходини, спільні читання, передплачують часописи — 14 читалень; 6 читалень для недостачі проводу слабо розвиваються, а 12 читалень відбувають сходини в ряди-годи, часописів не передплачують, бібліотек не мають, спільного читання не уладжують. По всіх читальнях гуртується 1793 членів (1386 мущин, 407 жінок). Бібліотеку мають 11 читалень, 10 читалень передплачує часописи, тільки 6 читалень закупило в сім році книжки. Читальняні будинки є тільки в 8-ох громадах. При 7-ох читальнях є аматорські кужки; сцену й сценічне убрання має 8 читалень. Читальні, що гарно розвиваються, завдячують свій розвиток в шести випадках свідомим селянам, в пяти випадках народним учителям, в трьох випадках студентам.

Виділ філії занявся відсвяткуванням 60-літньої річниці смерти Шевченка, бо дав почин до створення. Юв. Комітету з відпоручників всіх снятинських товариств. Занявся розповсюдненням книжок котрі стрічаються одначе в труднощами, бо видавництва жадають готівки.

Заг. збори перевели основну дискусію над дотеперішньою діяльністю, вибрали новий Виділ з В. Равлюком яко головою. В. склад виділу увійшли: Микола Дутчак, Елеонора Ляшкевич, Михайло Захаркевич, о. Антін Дмитраш, Михайло Берлад і Іван Голубович. Рішено створити сталу просвітну канцелярію з власними люстратором. Обговорено цілу низку питань, звязаних з культурно просвітним життям в повіті.

Я. О-ський.

# УКРАЇНСЬКА ВДАЧА.

Коли Ви знакомитеся з Анґлійцем і обмінюєтеся карточками, то побачите на його візітівці нераз цілий альфабит букв, що стоять рядом після його імени. Коли Ви спитаєте, що означають сі короткі ієроґліфи, то довідаєтеся, що сей пан имярек есть М. — член такої то партії; Ф. — товариш такої то спілки: Б. А., М. Д. і т. д., і т. д.

Англійці за ті букви не сваряться, не лаються. Чим більше альфавиту, тим більше поважають одно другого.

•

Українці мають одну одиноку букву С. Чужинець може подумати, що всі Українці творять між собою одно щільне товариство, одну родину. І жорстоко помиляється.

За буквою С. чіпляються маленькі буквочки д, ф, р, с, і т. д., а за ті причепки Українці лаються від вечера до рана і від рана до вечера. Один одному до печінок добирається, батька матір проклинає, злодієм називає.

• • •

— „Райт, ор ронґ, — май контрі!"... — каже Анґлієць. І всі ті англійські букви альфавиту вяжуться разом, як іде о добро тої англійської „контрі".

— Нехай все западеться; і на Неньку Україну мені наплювать, коли моя причепка верхом не буде...

• • •

— „Май гавз із май кесел!"... — каже Анґлієць.

Ви з Анґлійцем давно уже знакомі і вечеряли з ним в клубі і балакали по щирости про всякі діла. А все таки Ви не довідалися, чи той Анґлієць жонатий, чи ні, чи діти у него есть, чи ні; і де він домівку свою має, Ви не знаєте. Тільки коли Анґлієць Вас добре пізнав і Ви його приятелем стали, тоді він просить Вас у свою хату і знакомить з своєю ріднею. Тоді він Ваш побратим, за якого він ручить і якого він боронить і охороняє.

•

Не так Українці. Знакомитеся. Українець при першій зустрічі душу вам свою відкриває і у Вашу залізає. По перші балачці Українці цілуються. І цілуються смачно, так, як би милу дівчину цілував. Здається, що всі Українці між собою друзі сердечні.

Заходите в українське товариство і знакомитеся з имярек № І. Чоловік милий, інтеліґентний, пляни широкі політичні або економічні розвиває. Посол або міністер. Слухають земляки. Іде гутірка щира і сердечна. № 1. відходить. № 2, № 3, № 4. із того-ж чуртка питають Вас:

— Знаєте Ви имярек № 1?

— Ні, — кажу, — тільки що познакомився! Дуже інтеліґентний чоловік, здається!

— Дурак і злодій!... — відповідають № 2, № 3, № 4. — Та він теє і теє заподіяв, казну покрав, жінка у нього така то, а дочка така то!

Вам стає моторошно.

І се повторюється при відходи №2, 3 і 10.

Вам стає ще моторошніще, коли Ви при нагоді стрічаєте знов тих самих добродіїв і находете їх знов разом у щирій балачці і на цілуванню. Як би нічого ні не бувало.

• • •

Німці, як звісно, народ великої дісципліни і сильної орґанізації. Нікуди правди діти — ся дісціпліна не завше добровільна, а часто буває капральська. — Але коли раз Німці признали в своїм розумі, що який небудь із них веде діло добре, то вони всі піддаються під його провід і визнають його авторітет. Національна суґгестія іде у Німців так далеко, що вони з своїх провідників просто святих роблять. Не допусти Господи, щоби хто наважився сказати що небудь проти Бісмарка або Гінденбурга або Людендорфа.

Герой і святий.

•

Англійці, що від віків виборолі собі самоуправу, мають і своєрідну дісціпліну. Люди найріжнороднійших політичних партій шукають в боротьбі між собою платформи, на якій би могли приступити до позитивної праці, і піддаються для певної означеної мети під провід і авторітет чоловіка, якого в цей мент уважають за найвідповіднійшого.

Зробив чоловік своє діло, Англійці дякують йому за службу і відпускають з честю.

Не герой, не святий був Ґледстон, якого всякий Анґлієць поважає.

•

Французи уміють коритися і служити з запалом і посвятою, як ми це бачили в послідню війну в час великої небезпеки. Старий тигр Клєманcо — став диктатором, якого прикази витягали останній франк із кишені рантьєра і останнього сина у матері післали у війско.

Минає небезпека. Галлійська насмішка бере верх.

— Сміх убиває! — кажуть Французи.

І посміявшися легенько з своїх героїв, викидають Французи своїх великих людий на почесний смітник.

І знов демократична рівність і братерство.

•

Українці починають з того, чим Французи кінчають. Як між Українцями появиться який видатніщий чоловік, не появиться, а тільки заліяться — то Українці зараз своїм демократичним нюхом вишукують, що у него есть чоловічого, звичайно чоловічого.

— Не святі горшки ліплять!... І всякого героя мати породила!...

І роздягають земляки свого народжуючогося героя, аж поки не останеться він в сорочці і підштаниках, або і без них.

І пропав з тим весь авторітет в самім зародку. На Україні героїв нема і бути не може.

І виходить дивне диво. Той самий Українець, що перед чужим авторітетом поклоняється, і як правдивий унтер — рубить по швам — свою унтерську службу під чужим проводом несе, той Українець свого земляка за пана-брата має; його авторітет не признає і признавати не хоче.

Та деж таки справді? Той Семен, або Іван, або Гриць, якого я хлопцем знав, у якого жінка зизоока, а донька кривобока — се герой? Його мені слухати? Сього не буде.

„Отаманщина", якої корінь лежить в степовій псіхиці Українців.

• • •

Стенлі пише в своїй книжці „Ін даркест Африка" про цікаві риси псіхики Неґрів.

„Приходжу я з своїми людьми до якогось села і висилаю посланців, щоб по-доброму умовитись про перепустку, або що друге. В селі бубни загули. Збираються Неґри на „палавер". Так по їхньому називається нарада. І палавер тягнеться і день і ніч; і бесіди цілуть горячі і палкі; і кінця тому палаверови немає.

Коли мені се надоїсть, то я іду з своїми людьми туди, де мені треба, і роблю, що я уважаю за потрібне і конечне. Неґри роти роззявивши і на тім звичайно кінчається.

Ще одно. Ні один Неґр, хоч би він звався князем, або царьком у своїм селі на себе особисто відвічальности за яке небудь рішення брати не хоче. У них іде все „колеґіяльно".

Палавер і колеґія!

Хто не знає українських палаверів і української колеґіяльної влади?

Коли прийде той Стенлі або Стенлієнко; Наполеон, або Наполеончик, якому уже терпець урветься?

„Земля наша обильна; а порядку в ній нєть".

Приходьте, Варяги.

Варяг, який небудь, тільки не свій Пан-Брат!...

(„Воля").



# ПОЛЬСЬКІ НАДІЇ І ПОЛЬСЬКІ ПОТРЕБИ.

Берлінський тижневник „Дайтше Політік" в 17-ому числі з дня 23. мая містить статтю д-ра Рімана, в котрій, між иншим, читаємо слідуючі: Колишня польська аграрна реформа має в собі зародки соціяльної революції то факт, що Польща на основі риського договору загарбала під своє панування міліони населення других народів представляє собою надзвичайно велику небезпеку. Невиконаємо завдання шацифікувати і заряджувати кольосальними білоруськими і українськими просторами, котрі крім Виленщини та Східної Галичини припали Польщі, вимагає від польського уряду виставлення і удержування такої армії, якої Польща рішучо не є в стані оплатити. Крім сього збільшення Польщі безмежними земельними просторами коштом Росії і України є страшним менетекелем для спокою Польщі. Кожда зміна влади в Росії, кожда переміна большевицького правління автоматично потягає за собою нову війну з Польщею.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".**



# НОВІСТЬ З ДАЛЕКОГО СХОДУ.

До Книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку прислано книжки-календарі на 1921 рік під заг. „Нова Україна". Є се видання Секретаріяту Української Далекосхідної Крайової Ради.

На кольорованій, дуже гарній вінєтці зазначено: „Календар на рік, а розуму на вік". І справді зміст книжки є дуже цінний і пожиточний не на рік але, як не на вік, то всеж таки — на літа.

Хто цікавиться рухом і долею Українців, повинен сей календар купити. Там знайде всі важнійші інформації про рух і життє на Далекосхідній Україні; там є богато цінних інформацій загально українських, цілого світа, богато практичних економічних і суспільних вказівок, а й велике число ілюстрацій і фотографій важнійших діячів наших з цілої України.

Книжка дуже цінна змістом а й немала обемом. Коштує $1.00 враз з посилкою. Замовляти треба скоро, бо число примірників не велике.

Тай календар старокраєвий „Запорожець", виданне др. Кирила Трильовського, батька наших „Січий", голови Боєвої Управи У. С. С., є інтересний і цінний. Коштує 40 цнт. Хто його ще не має, нехай спішиться зі замовленнєм, бо ось-ось вже розійдеться.

І календаря „Просвіти", який продається по 75 цнт., не богато вже у нас примірників. Спішіться зі замовленнєм! — А книжка дуже цінна.

Замовлення і гроші слати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

# ПИСЬМА ВІД ТИХ, КОТРІ ПОТРЕБУЮТЬ НАШОЇ ПОМОЧІ.

I.

Український Комітет Помочі Жертвам Війни у Відни.
VIII. Strozzigasse 32, Tur 12.

Ч. 132 Відень, 2. червня 1921.

До Хвального Тимчасового Комітету Несення Помочі, до рук Вп. Степана Костіва, голови, в Джерзи Сіти.

Якраз одержали ми Ваш ласкавий чек амер. експр. компанії ч. 2191086 на 50 долярів до ужиття на найбільше пекучі справи.

Складаємо Вам отсим сердечну подяку за цю жертву і виповнимо Ваші бажання після всеї совісти та обділимо лиш тих краянів, які на це вповні заслугують.

Спаси Біг за ласкаві труди на користь терплячої української суспільности і остаємо з правдивим поважаннєм і щирим поздоровленнєм

**Український Комітет Помочі Жертвам Війни у Відни.**
**Ілія Семака,**
член укр. „Нац. Ради",
радник **Лев Левицький,**
посол.

II.

Прага, 9. червня 1921.

До Комітету Несення Помочі в Джерзи Сіти.

Вашу посилку на 3.650 ч. корон на підмогу кухні студентської в Празі я отримав і прошу приняти мою найсердечнійшу подяку за ласкаву підмогу україських студентів, бо вони її з усеї нашої еміґрації в Чехо-Словаччині найбільше потребують. А є їх тут около 700. Якби не поміч американських земляків, то ніяким чином не моглиб вони тут працювати. До краю вертатися їм также не можна, бо по найбільшій части се збігці з польських таборів для інтернованих. Військові частини, які тут є, мають бодай дах над головою і харч тай заробляють ще собі яко робітничі відділи. Студентів дуже підпомагають американські методисти і Y. M. C. A. Але того замало і живуть вони навіть при помочі наших американських земляків загалом дуже бідно. За те вчаться дуже добре і виробили собі тут славу пильних і працьовитих студентів. Вся наша еміґрація виносить тут близько 15.000 душ і богато маю клопоту, щоби хоть сяк так нашим нещасним збігцям допомогти. Тим щирійше дякую Вам за Вашу ласкаву поміч і прошу приняти мій низенький поклін.

**Др. С. Смаль-Стоцький.**

III.

**„Студентська Поміч" У. А. Г. в Ч. С. Р.**

Ч. екс. 53, II. 28.

До Хвального Комітету Несення Помочі, на руки голови, Вп. Пана Костіва в Джерзи Сіти.

„Студентська Поміч" має честь зложити в імени всеї української студентської кольонії в Чехії Вельмишановним Добродіям-Жертводавцям, що причинились так щиро до несення матеріяльної помочі нашому незаможньому, нещасному студентству, як найсердечнійшу подяку.

3.650 чеських корон (три тисячі шістьсот пятьдесять корон чеських), які дорогі наші Земляки-Жертводавці були так ласкаві переслати через банкову фірму Генри Й. Шніцер, Ню Йорк, за ч. 90299, на руки Вп. Проф. д-ра Смаль-Стоцького, для поліпшення студентської кухні, одержала „Студентська Поміч" зі щирою подякою.

Ми віримо, що наша суспільність і на дальше мати-ме на увазі конечні потреби української студентської кольонії в Чехії, та не дасть пропасти їй так марно на чужині. Сі студенти, сини бідних селян та робітників, яких то родичі не всилі тут удержати за границею зі свойого мізерного зарібку, мають тут добру нагоду докінчити свої розпочаті студії та стати на будуче добрими й ретельними працівниками своєї суспільности.

Вправді вже зближаються вакації і много товаришів стараються, щоб хоч підчас вакацій змогли десь виїхати на фізичну роботу, однак богато таки й позістанеться тут, бо засновуються тут курси вакаційні й триместри воєнні будуть відбуватися, так що се булоб для них великою утратою, колиб вони не могли брати в них участи, до чого то й спонукує наше теперішнє положеннє. В сій то прикрій хвилині кождий, хоч би й найменчий даток, є для нас надзвичайно цінною жертвою і тому то й Ваша, Вельмишановні Жертводавці, добродушність та матеріяльна поміч скріпила в молодих людей нашої студентської кольонії сильну волю до дальшої витревалої праці. Видаток: як звичайна місячна допомога, на такси іспитові та риґорозальні, збільшується, а то тому, що число студентів, які вертають з ворожих полонених таборів, з дня на день зростає. Є тут всіх студентів около 700. Дотепер виплатила „Студентська Поміч" У. А. Г. в Ч. С. Р. до 34.900 корон чеських на удержаннє бідних товаришів.

Просимо приняти від нас як найсердечнійші поздоровлення та запевнення глибокої пошани.

В Празі, дня 15. VI., 1921.

За „Студентську Поміч" У. А. Г. в Ч. С. Р.:
**Іван Лемішка,** голова
**Мих. Гаврищук,** писар.

(Печать: Студентська Поміч Української Академічної Громади в Чехо-Словацькій Републиці).

Адреса на гроші:
Zivnostenska Banka v Praze. Konto: Ukrajinska Akad. Hromada v Praze.

Адреса для листів:
I. Lemiska, Praha II, Ruzova 17.

## ПРИЙШОВ ДО МЕНЕ БІЛЬ.

Прийшов до мене біль,
Прийшов тай сів за стіл;
Ішов від рідних піль,
Ішов від рідних сіл.

Казав, що там пожар,
Вся сила пекла й лють,
Що там до синіх хмар
Стовпи огненні бють.

Що буря все змела,
Остало вісім хат,
А на краю села
Упав мій рідний брат.

Такі думки снував
Мій біль, проворний ткач.
І тихо піддавав:
Терпи, мовчи, не плач!

**Степан Чарнецький.**









# ВАЖНІ НАРАДИ СВЯЩЕНСТВА ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІДІЄЦЕЗІЇ.

Дня 17. мая с. р. відбулись у Львові загальні збори „Вдовичо сиротинського фонду". На збори прибули делеґати з 43-х деканатів в особах своїх найповажнійших представників. Узгляднюючи незвичайно важке положення вдів і сирів в теперішньому часі, рішено усталити висоту датків на рік 1921 після скількости ерекціонального ґрунту, а саме:

1) Парохи і завідателі, що посідають до 50 морґів — 1000 мкп. річно, 2) до 100 морґів, — 2000 мк, 3) до 200 морґів, — 300 мк., 4) понад 200 морґів, — 5000 мк., 5) сотрудники, що не уживають поля 500 мк, 6) сотрудники, що уживають поле після скількости поля.

Збори висказали однодушно бажання, щоби Ординаріят по затвердженню тих ухвал надав їм загально обовязуючу санкцію. По тих зборах відбулася нарада тих самих відпоручників у важних станових і церковних справах. В справі требів, супроти їх великої ріжноманітности, яка під теперішню хвилю витворилася в поодиноких місцевостях, рішено, щоби поодинокі деканати предложили Ординаріятови до затвердження відповідні до місцевих обставин проєкти, які опісля мали би загально обовязувати.

З усіх сторін підношено жалі, що істнуючі під сю пору власти нехтують права української мови і з жалем сконстатовано, що деякі одиниці самі не придержуються виданих в тій мірі Ординаріятом розпорядків. Рішено послугуватися виключно українською мовою, у внутрішньому урядованню, як і в зносинах з властями. Таке саме рішення запало в справі точного придержування розпорядку Митрополичого Ординаріяту з дня 25/11. 1920 ч. 331/С., щоби в справі супружих перепон не зборонювати женихам вінчання ізза неканонічних перепон.

Точнійше обговорено справу платень клиру зі сторони польського уряду. Сконстатовано, що на днях польський уряд в третє розділив польському духовенству дуже значні підмоги. Це поступовання слід вважати сторонничим і несправедливим, тому що належало, або взагалі не уділяти ніякому духовенству підмог, або розділити справедливо між оба віроісповідання, не роблячи ніяких ріжниць. Могло се статися тим більше, що польський уряд саме з українського населення Східної Галичини стягає велитенські податки, яких одначе не вживається на покриття потреб українського населення.

Для ілюстрації піднесено, що ґенеральний Вікарій, управляючий Дієцезією, по 54-ох літах служби побирає 1800 мк. місячної платні, і що саме українське духовенство находиться в дуже лихому матеріяльному положенню ізза зруйновання мешкальних і господарських ерекціональних будинків.

На обох нарадах рішили присутні однодушно серед загального одушевлення висказати Високопреосвященому Митрополитови Андреєви найглибшу подяку за Його велитенські труди, понесені в краю і за границею для добра церкви і народа, і вислати відповідне привітне письмо.

## ПРАВО І СИЛА.

Незрячі голови наш вік кленуть,
В котрім говорять, перед правом сила,
А чесній думці перетяті крила,
А правду й волю як звіря женуть.

Та щож то — право? Право, се лиш сила,
А сила — право, се закон природи.
В житю лиш сила ломить перешкоди,
До лету в гору розпускає крила.

Та щож се—сила? Лиш пястук та збруя?
А серця вашого огонь святий,
А думка, що світи нові будує,
А волі вашої залізні крила,

А переконань, правди блиск яркий,
Чиж се не також непропаща сила?

Іван Франко,

„З вершин і низин". Львів 1887.



**АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.**

# СМЕРТНЕ ЗІЛЛЯ.

**(Історичне оповідання з 1189).**

(Продовженнє).

(4)

IV.

На другий день тільки почало вечеріти, обережно, щоб це в око не впало, стали сходитися галицькі бояре до дворища Мирослава Глібовича. Човно за човном причалювало в ріжних місяцях до того берегу Дністра й із їх висідали бояре. Відтак ішли пішки завулками та городами до Мирослава Глібовича.

Скоро заповнилася світлиця Мирослава найчільнійшими боярами Галича. Були представники всіх сторонництв. Чимало явилося цих, що доси сприяли Мадярам. По нападі Мадярів на Юрія Витановича, вони всі негодували на Мадярів і готові були йти проти них. Не було тільки Володислава Кормилича й його братів. Їх навіть не просили! Боялися.

— Витайте, бояре Галича, в моїй домівці — сказав Мирослав. — Не треба думаю вам говорити, чого ми тут зійшлися, всі ми свідомі цього. Тож думаю можемо відразу приступити до нарад, що нам діяти.

Небаром смерклося так, що треба було світити. Мирослав велів позачиняти віконниці й позасвічувати воскові свічі в дорогих свічниках.

Збислава з службою внесла збани з медом і перекуску. Гості поклонилися господині й стали розсідатися.

— При меду — говорив Мирослав наливаючи гостям чари —краще радиться. Випиймож перше на поводження нашої справи.

Випили.

— Тепер приступлю відразу до справи й скажу коротко: треба нам придумати якийсь спосіб, як найлекше позбутися ворогів, наїздників із країни! Хто має який спосіб на приміті, нехай скаже його.

На це підвівся старий, як голуб сивий Воротислав Лазорич і дав знак, що хоче говорити.

— Бояре! Дозвольте й міні старому слово сказати. Може неодно, що скажу, буде прикре, може не одного вразить! Та хай він вибачить міні. Хай вислухає спокійно. Я не на це говорити-му, щоб докоряти, а щоб найти якийсь вихід із цього сліпого завулка, що в його загнала нас наша незгода й нерозум наш. Ріжно було в нас, сів! Колись, як оповідають старі перекази, правилися ми тут самі без князів. Та не було між нами згоди й чуижнці заволоділи були нашими землями. Потім увільнив нас із під чужого ярма Володимир Великий. Та наша богата земля — ласий кусок і чужинці-сусіди, завмакувавши раз, користали із кожної нагоди, із кожної слабости нашої. Аж прийшли хоробрі і мудрі Ростиславичі й не пустили сюди чужинців. Та ми галицькі бояре, чи ми помагали сим князям нашим у їхній боротьбі з ворогами. Ні, нам добожші були наші боярські справи, ба навіть родинні, як добро Рідного Краю. Ми на кожному ступні перепиняли їм у їхніх змаганнях до скріплення сили й значіння нашого Рідного Краю. Скажіть, чи сьогодні булоб прийшло до цього, щоб чужинець верховодив тут і зневажав нас, неславив наших жінок і дочок, нашу віру й наші звичаї поневіряв — чи прийшлоб було до цього. Ні, колиб ми були послухали заповіту князя Ярослава Осьмомисла й усі, як один муж станули при Олегові, чи булоб прийшло до цього — ні!

— Алеж правий наслідник був Володимир! — згадав хтось.

— Правий наслідник? А коли цей правий наслідник нездатний був правити державою. — Ні, не о це вам ходило, але саме тому, що він нездатний бажали ви мати його князем, щоб могли ни мтак крутити, як сам буде вигідно, як вам буде до ваших цілей потрібно, як вам захочеться. Невигідний був вам Володимирко, невигідний Ярослав Осьмомисл, але на щастя для вас самих вони були за сильні духом і волею, щоб далися звалити. Олег теж був за сильний волею, щоб ви могли ним кермувати по вашій уподобі й ви позбулися його. Навіть Володимирка, коли не хотів бути воском у ваших руках, ви усунули, а на його місце, лице міні від сорому лупається, ви зважилися допустити до цього, щоб на галицькому золотокованому столі, розсівся чужинець, якого ніщо не вяже з цею землею хіба жадоба влади та наживи. Вони тільки ждали на це, щоб могли нищити й рабувати нашу богату країну. Тепер ворог уже розсівся й укріпився тут на добре й не сила наша позбутися його власними силами! Єдинокий тепер рятунок просити наших руських князів инших волостей, щоб помогли прогнати ворога.

— Ніякий із князів не схоче битися за галицький престол, бо знає, що ці самі бояре, що його сьогодні прикликали, завтра можуть його прогнати. Кожний із них знає, що тільки силою міґби удержатися на галицькому престолі! Бо крім зовнішних ворогів, що їх ця окраїнна земля руська має чимало, мусів би воювати ще й із її власним боярством. А це не всякому під снагу! Що могли робити Ростиславичі, цього не в силі инші — говорив не старий іще Желислав Борисович.

Після цих слів стало тихо-тихісько в хаті мов у церкві. Довго ніхто не важився й словечка промовити. Всі чули важку правду останньої мови й вона ранила болюче їх душі, палила огнем!

Вкінці підвівся Біловолод. Всі очі відразу звернулися на його. Всі відчували в йому свойого спасителя, що скине з їх душ цей важкий пекучий тягар, що його накинув їм попередній бесідник. По його очах бачили, що він не буде їм докоряти, а вилле на їх зболілі душі цілющу воду віщого слова.

А він довго стояв мовчки й глядів по очах усіх, що неначе з благанням зверталися на його: „Промов, промов; скинь із зболілих душ наших отсей важкий, нестерпно важкий тягар!" — неначе говорили ці очі до його.

І він промовив...

— Бояре Галича — говорив він зразу лагідним, спокійним голосом — бояре Галича! Дозвольте й мені найменьше досвідному, бо наймолодшому між вами слово до вас держати! Бояре! Не має сумніву, що ми сумних часів дожили, не має сумніву, що богато навіть дуже богато тут вини нашої, але й не має сумніву, що помилятися це людська річ! Людина помиляється все й усюди! Так було, є й буде. Цього нам не змінити. Але одно ми можемо зробити: коли ми вже пізнали наші хиби, наші помилки — не стояти дальше вперто при них. Ми чули тут докори, важкі докори самим собі. І це добре! Воно свідчить, що ми вже пізнали свої похибки! Тепер треба нам позбутися їх. А якіж ці похибки! Ми чули: це те, що ми свої особисті чи родинні справи ставимо вище від загальних і не вміємо, не хочемо в потребі пожертвувати ними для загальної справи, для загального добра. Це правда! Та я вам кажу, що найбільша наша хиба це наша незгода, це ті вічні безнастанні усобиці між нами самими. Правда, це не тільки наша галицька хиба, ци хиба всіх наших земель. І князі наші не вільні від неї. І вони поставили вище свою справу над справу держави. І в них, як і в нас клич: „це моє і то моє!" теж горою! Справи дрібні, маловажні виносять на верх, голосять про мале, це велике! І за дрібні справи заводять між собою усобиці, а поганці з усіх сторін набігають і наносять пораження розєднаним руським силам, руйнують і грабують землю руську! Бояре! Браття! Коли ми це робимо, то вірте мені, це подвійна наша вина — бож ми окраїна руської землі, ми неначе передня сторожа нашої великої Вітчини! Нам слід муром стояти. Ми повинні так кріпко, так твердо стояти, як стоять наші Карпати на межах нашої Рідної Землі. Це наш обовязок, це повинність наша! Геть, незгода! Геть, дрібничні непорозуміння! Як мур найкріпший, як скеля стіймо твердо! — говорив Біловолод щораз горячіще, щораз полкіще. — Браття! сьогодні подаймо собі руки всі, й як ми тут зібрані й приречім святочно: що забудемо всі свари, всі незгоди, кинемо всі коромоли, а тільки до одної цїли змагати-мемо: до висвободження Галича з чужої влади! Подаймо собі руки на це!...



Тут перервав на хвилю, а по хвилі узяв в одну руку руку Мирослава, а в другу руку старого Витановича й говорив:

— Подаймо собі руки й приречім святочно, що від сьогодні ніщо в нас не буде святіще над Рідний Край і Рідний Нарід.

За приміром Біловолода стали підходити одні до одних колишні противники й вороги й подавали собі руки, а то й цілувалися.

Біловолод глядів радісним оком на це все, а відтак, коли вже метушня почала притихати, сказав спокійним і рівним голосом:

— А тепер моя рада така: вибрати відпоручників-послів до київського великого князя з проханням, щоб він або сам дав нам поміч, або коли сам не може, то щоб завізвав инших князів, щоб поспішили нам у підмогу! Ми тут чули, що ніякий князь не схоче битися за Галич, бо не певний, чи зараз на другий день ми самі його не проженемо! Та я певний, що між нашими князями найдеться такий, що на поклик великого князя обізветься в йому в серці запал оборонити спадщину Ростиславичів, окраїни святої Руси! Я певен цього!

— Так, так буде найкраще! — загомоніли довкола!

— Коли всі згідні на мою думку, так хиба приступимо до вибору відпоручників.

— Так, так, приступаймо до вибору! — закричали всі.

Тоді Біловолод приступив до Мирослава й шепнув йому:

— Ти подай на відпоручника Юрія Витановича?

— Чому саме я?! — зчудувався Мирослав — чому приміром не ти?

— Так! Так буде добре!

— А тепер уже розумію, тебе! Тобі ходить о нашого Семенка!

— А, бачиш?

— Як ти про все тямиш!

І Мирослав виступив наперед і заявив:

— Я радивби, щоб на провідника послів вибрати Юрія Витановича!

Витанович боронився буцім то й подав кандидатуру Біловолода Просовича.

Просович заявив на це:

— Я не від цього, щоб узяти участь у посольстві, та провідником мені годі бути — тим мусить бути боярин Галича.

— Так, так! Боярин Юрій Витанович хай буде провідником, але й боярин Просович хай іде з посольством. Він у Києві бувалий, це придасться! — закричали довкола.

— Все гарно, тільки ми ще доси не рішили кілько має бути цих послів, — замітив Воротислав Лазорич.

— Ах, правда? Ах так! — понеслися голоси довкола.

Тут підвівся Мирослав:

— На мою думку пятьох послів вистане! Більше число впало би в очі Мадярам. Я радив би вибрати ще боярина Воротислава Лазорича, та бояр Андрія Володарича й Семена Желиславича.

Всі годилися на цих трьох. Тільки, що старий Лазорич відпирався й відпирався:

— Це не для мене. На мої старі кости це за далека й за важка дорога!

І ніяк не дався намовити.

Вибрали на пятого Гаврила Остромирича.

Пізно в ніч почали бояре розходитися. Чергою, по одному, по двох, щоб не впало в очі. Хто мав дальше йти, виходив скоріще, хто близше, пізніще.

Коли всі розійшлися, сказав Біловолод, затираючи з вдоволення руки:

— Ось і бачиш: повелося! Чуєш, невірний Томо, повелося!

— А я все таки остану ще невірним Томою! Вони тепер підуть, а як прийде до остаточної, до рішаючої розправи, коли тільки здавати-меться, що справа не вдасться, побачиш кілько їх відскочить!

— Ей ти, вороне! Не кряч! Справа мусить вдатися!

— Яж не кажу, що не мусить вдатися, але може зайти, що буде здаватися неможливою до переведення — а тоді ти, легковірнику, пізнаєш краще не одного з наших бояр!

— Хай твоя ворожба йде в дебри та озера! Цур і пек їй — заявив Біловолод.

— Хай іде! — притакнув Мирослав.

(Далі буде).

# ЗВІТ
## УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КОМІТЕТУ У ЛЬВОВІ
### за місяць март і квітень, 1921 р.

**Організаційна діяльність.**

„МАРТ.

Внесено до Намісництва подання о затвердження 5 місцевих Українських Горожанських Комітетів. Писем вплинуло 438, вислано 382.

Членів добродіїв (вкл. 1000 Мп.) вписалося 83, постійних (вкл. 500 Мп.) 45, звичайних 2.246.

КВІТЕНЬ.

Внесено до Намісництва подання о затвердження 1 Окружного Українського Горожанського Комітету.

Писем вплинуло 335, вислано 394. Членів добродіїв вписалося 21, звичайних 340.

**КАСОВИЙ ЗВІТ.**

**Приходи У. Г. К. за март.**

А) З краю:

| | Мп. |
|---|---|
| 1) Вкладки і збірки на загальні цілі У. Г. К. | 91.720 |
| 2) На інтернованих і полон. | 10.545 |
| 3) На вдови і сироти | 4.000 |
| 4) На безробітних почтовців | 1.000 |
| 5) На безробіт. лісовиків | 2.370 |
| 6) На голодуючих Гуцулів | 400 |
| 7) на універс. молодіж | 2.285 |
| 8) Звороти Шкільної Секції | 2.000 |
| 9) На інвалідів | 1.500 |
| 10) На Правну Пораду | 1.509 |
| Разом | 117.329 |

Б) **Американські Українці прислали:**

| | Мп. |
|---|---|
| 1) На У. Г. К. | 3,792.755 |
| 2) На інтерн. і полонених | 167.078 |
| 3) На вдови і сироти | 1,336.858 |
| 4) Для голод. населення | 1,031.089 |
| 5) На сорочку для Богд. Ф. | 21.967 |
| 6) На університ. молодіж | 61.910 |
| **Разом** | **6,411.657** |

Разом: З краю ........ 117.329
З **Америки** ........ 6,411.657

Разом ........ 6,528.986

**Розходи У. Г. К. за март.**

| | | Мп. |
|---|---|---|
| 1) Допомога ин. інституціям: | | |
| а) освітним | 149.235 | |
| б) гуманітарним | 175.000 | |
| в) деш. харчівні | 20.000 | 344.235 |
| 2) Льокації | | 1,530.000 |
| 3) Адміністрація | | 106.690 |
| 4) За часописі для таборів і за оголошення жертв, комунікатів і т. п. | | 88.495 |
| 5) Папір | | 57.600 |
| 6) Окружні У. Г. К.: | | |
| Золочів | 4.000 | |
| Косів | 6.000 | |
| Стрий | 50.000 | |
| Самбір | 3.000 | 63.000 |
| 7) Харчі для вязнів у Львові і риж для розділу на пов. | | 1,073.696 |
| 8) Тютюн | | 61.415 |
| 9) Допомоги і позички | | 121.040 |
| 10) Поміч вязням і інтернованим у Львові готівкою | | 21.236 |
| 11) Поміч вязням і інтернованим поза Львовом | | 25.430 |
| 12) Допомога учителям і ученикам (через Шк. Секц.) | | 18.973 |
| 13) Допомога університетській молоді | | 28.500 |
| 14) Позички безробітним урядовцям | | 5.000 |
| 15) Правна порада — оборона і кавції | | 53.000 |
| 16) Дім Інвалідів | | 100.000 |
| 17) Допомога голодуючим повітам | | 2,570.000 |
| 18) Кошти лічення і ліків | | 11.100 |
| Разом | | 6,279.410 |

**Приходи У. Г. К. за квітень.**

А) З краю:

| | Мп. |
|---|---|
| 1) Вкладки і збірки на У.Г.К. | 34.095 |
| 2) На інтерн. і полонених | 19.830 |
| 3) На вдови і сироти | 2.700 |
| 4) На політ. засуджених | 3.000 |
| 5) На безробіт. службовиків | 2.268 |
| 6) На голодуючих Гуцулів | 1.400 |
| 7) На універс. молодіж | 1.660 |
| 8) Звороти позичок У.Г.К. | 5.263 |
| 9) Звороти позичок Шкільній Секції | 2.705 |
| 10) Для Правної Поради | 31.071 |
| 11) На інвалідів | 4.906 |
| Разом | 108.898 |

Б) **Американські Українці прислали:**

| | Мп. |
|---|---|
| 1) На У. Г. К. | 1,681.136 |
| 2) На вдови і сироти | 352.880 |
| 3) Для голодуюч. населення | 504.100 |
| 4) На інвалідів | 75.000 |
| 5) на інтернованих | 22.580 |
| **Разом** | **2,635.696** |

Разом: З краю ........ 108.898
З **Америки** ........ 2,635.696

Разом ........ 2,744.594

**Розходи У. Г. К. за квітень.**

| | | |
|---|---|---|
| 1) Допомга ин. інституціям: | | |
| а) освітним | 78.706 | |
| б) гуманітарним (сироти | 238.722 | |
| в) віднова кооперативів | 200.000 | |
| г) дешева харчівня | 15.000 | 532.428 |
| 2) Льокація | | 2,025.000 |
| 3) Адміністрація | | 87.771 |
| 4) Друк „Звіту" за січень і лютий | | 17.600 |
| 5) Вуголь для кухонь | | 34.620 |
| 6) Матерії | | 300.000 |
| 7) Окружні і місцеві У.Г.К.: | | |
| Скала | 10.000 | |
| Копичинці | 10.000 | |
| Любачів | 6.000 | |
| Бережани | 8.000 | |
| Чортків | 45.000 | |
| Стрий | 50.000 | |
| Станиславів | 50.000 | |
| Коломия | 10.000 | |
| Золочів | 10.000 | |
| Зборів | 50.000 | 249.000 |
| 8) Харчі для кухонь | | 309.011 |
| 9) Правна Порада — оборона і кавції | | 61.451 |
| 10) Допомоги і позички | | 213.140 |
| 11) Поміч вязням і інтернованим у Львові | | 8.285 |
| 12) Поміч вязням і інтернованим поза Львовом | | 5.000 |
| 13) Допомоги учителям і ученикам (Шк. Секція) | | 26.810 |
| 14) Допомога унів. молоді | | 123.000 |
| 15) Позички безробітним урядовцям | | 30.000 |
| 16) Дім Інвалідів | | 100.000 |
| 17) Великдень для інтерн. | | 478.000 |
| 18) Допомога голодуючим повітам | | 1,320.000 |
| 19) Кошти лічення і ліки | | 24.551 |
| Разом | | 5,945.667 |

**Секція запомогова.**

I. МАРТ.

Грошеві підмоги:

а) беззворотні від 30 до 100 Мп. — 39 особам на суму 2.850 Мп.

б) зворотні підмоги згл. позички від 100 Мп. в гору — 81 особам згл. родинам на суму 115.690 Мп.

в) оплачено рецепти, трамваї, перевіз хорих у 16 случаях на суму 1.100 Мп.

Одягів видано:

Повних одягів 5, курток 4, блуз 5, штанів 17, сорочок 19, підштанців 13, світерів 1, шляфроків 3, лучших черевиків 2 пари, черевиків з деревляними підошвами 51, пончіх 1 пару, хусток 2. — Взагалі обділено 108 осіб згл. родин.

II. КВІТЕНЬ.

Грошеві підмоги:

а) беззворотні від 20 до 100 Мп. — 17 особам на суму 1.490 Мп.

б) зворотні підмоги згл. позички від 100 Мп. в гору — 77 особам згл. родинам на суму 210.000 Мп.

в) оплачено рецепти на суму 1.318 Мп. Инші дрібні видатки виносили 450.

Одягів видано:

Повних одягів 5, курток 3, штанів 8, сорочок 6, підштанців 6, лучших черевиків 1 пару, черевиків з деревляними підошвами 55 пар, камізоль 1, флянелі 44 м. — Взагалі обділено 114 осіб згл. родин.

**Секція помочі інтернованим, арештованим і полоненим.**

I. МАРТ.

Грошевих допомог видано 96 в висоті 60 до 1.000 Мп. на суму 18.50 Мп.

Одягу видано: 12 курток, 18 блуз, 17 штанів, 7 камізоль, 15 пар черевиків, 76 сорочок, 73 підштанці.

Обідів видано:

| | |
|---|---|
| До тюрми при ул. Баторого | 3.150 |
| До „Бриґідок" | 2.480 |
| Біженцям і поворотцям | 245 |
| До ґарнізонової тюрми | 258 |
| Разом | 6.103 |

Тютюну видано: 13.50 кг. і 100 папіросів.

Кромі сего на часописі для вязнів і інтернованих у Львові видано 300 Мп., на білети для інвалідів на Шевченківський концерт 1.800 Мп., на вино і кадило на Богослуження для вязнів 510 Мп., на инші потреби вязнів 476 Мп.

II. КВІТЕНЬ.

Грошевих допомог видано 39 в висоті від 50 до 500 Мп. на суму 7.900.

Одягу видано: 2 куртки, 1 блузу, 2 пари штанів, 8 повних одягів, 22 пари черевиків, 33 пари біля.

Обідів видано:

| | |
|---|---|
| До тюрми на Баторого | 3.005 |
| До „Бриґідок" | 2.560 |
| Біженцям і поворотцям | 121 |
| До ґарнізонової тюрми | 343 |
| Разом | 6.029 |

Тютюну видано 16.50 кг і 1.300 папіросів.

Кромі сего видано немічним вязням 1.25 кг какао, 50 кг чаю, 25 коробок сахарини і 4 кг мила. На часописі і пр. видано 385 Мп.

**Поміч дітям.**

I. МАРТ.

Видано субвенції:

| | Мп. |
|---|---|
| Товариству „Охорони дітей і опіки над молодіжю" у Львові | 20.000 |
| „Пластови" (безпроц. позичка) | 20.000 |
| Захоронці при брацтві св. Николая в Перемишлі | 25.000 |
| Захоронкам у Львові | 50.000 |
| На „Фонд воєнних вдів і сиріт" | 50.000 |
| Богданові Ф. (на книж. „Дністра" ч. 13.122) | 21.967 |
| Разом | 196.967 |

II. КВІТЕНЬ.

Видано підмоги:

| | |
|---|---|
| Львівському Епархіяльному Комітетови опіки над сиротами | 47.102 |
| На спровадження річей і піків для захистів і захоронок від міжн. Червоного Хреста | 81.620 |
| Захоронці в Старім Самборі | 50.000 |
| Захистови в Яворові | 20.000 |
| Школярам-сиротам в Любачеві через О. У. Г. К. | 5.000 |
| Сиротам в Мартинові через о. А. Степановича | 10.000 |
| Сиротам в Кремянці через Товариство „Просвіта" | 10.000 |
| На поїздку делеґата на конґрес в справі допомоги дітям в Женеві | 16.000 |
| Разом | 238.722 |

**Самаритянська Секція.**

I. МАРТ.

1) Інформації давано як в попередних місяцях. Писем полагоджено 62.

2) Відділ опіки над полоненими, вязнями і інтернованими поза Львовом видав допомоги:

| | |
|---|---|
| Поворотцям з польського полону або з тюрем | 14.095 |
| Біженцям з Наддніпрянщини | 10.435 |
| Вислано до Тухолі | 900 |
| Разом | 25.430 |

3) Опіка над цивільним населенням: Видано ліки даром на 12 рецепт, а також для 5 сирітських захистів поза Львовм, з доручення секції відвідали хорих лікарі безплатно у 16 случаях, 4-ом вдовам видано допомоги на суму 2.500 Мп.

4) На удержання „Українського дому Інвалідів" у Львові і на закуплене шевського знаряддя для інвалідської майстерні видано 121.000 Мп.

Поворотцям, інвалідам, позальвівським вязням видано згл. вислано 4.50 кг тютюну і 100 папіросів.

II. КВІТЕНЬ.

1) Інформації давано як в попередних місяцях. Писем вплинуло 44, вислано 25.

2) Відділ опіки над полоненими, вязнями і інтернованими поза Львовом видав допомоги:

| | Мп. |
|---|---|
| Поворотцям з польського полону або з тюрем | 2.000 |
| Вислано для вязнів у Вісничу | 3.000 |
| На улаштовання „Великодня" для інтернованих і вязнів видано | 210.000 |
| На Домбю і у Вадовичах | 210.000 |
| У Ланцуті | 285.000 |
| В Александрові куявськім | 70.000 |
| В Пйотркові | 3.000 |
| Разом | 483.000 |

Поворотцям, інвалідам, позальвівським вязням і інтернованим видано згл. вислано 25 кг тютюну і 200 папіросів.

З одежі видано пару черевиків, 4 жакети, 3 спідниці і 1 штани.

3) Двом вдовам виплачено допомогу в сумі 1.200 Мп.

4) На Укр. Дім Інвалідів і на улаштовання слюсарської інвалідської майстерні виасиґновано 100.000 Мп.

(Дальше буде).

## ХОЧУТЬ, ЩОБИ МОРОЖЕНЕ ПРИЗНАТИ КОНЕЧНІСТЮ ЖИТТЯ.

Месечузітський асемблімен Гайнес вніс петицію до „стейтової комісії конечности до життя", щоби вона признала морожене („айскрім") за річ, конечно потрібну до життя. Він каже, що ціна морожене дуже вишрубована і що якби признати морожене за життєву конечність, то комісія моглаби примушувати торговців мороженого обнижити ціну.

## В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1922 РІК.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50.00. Хто хотів би в своїм оголошеню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошенє буде о стільки дорозше коштувати, скільки винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15 липня б. р. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

**Фотоґрафії братств і товариств.** Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1922 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 липня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи", на суму $6.00. Сі гроші ужиється на покритє коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

**Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані!**

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J



## ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

**Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів дається відповідний опуст. Дворазове оголошенне з 5 стрічок $1.00.**

Пошукую свою сестру, **ЯВДОХУ ІВАНИК,** з дому Паранюк. Два роки тому назад мешкала під адресою: 252 Jefferson Ae., New London, Conn. Хтоб знав про її адресу, прошу написати до: MICHAEL PARANIUK, 925 Morton Ave., Chester, Pa. 58-59

**Пошукую** мого опікуна, котрий перед війною виїхав до Америки, а котрого адресу я стратив. Він зовеся **ЛУКА ОСТРОВСЬКИЙ,** є масарський майстер з Тернополя, де мешкав при ул. Князя Островського. Він сам або хто його знає, зволить подати його адресу до: OSYP HUK, Posadkove Velitelstvi v Plane u Mariansky Lazne, Ukr. pracovni rota, Czecho-Slovakia Rep., Europe. 59-60

Відкупить сейчас **ВІНДОКЛІНЕРСЬКИЙ БИЗНЕС** в стейтах Конектікот, Массачусетс або Пенсильвенія. Хто має такий бизнес на продаж, нехай зголоситься до: MAK, 76 Boy St., Newark, N. J. 58-60

**НА ПРОДАЖ** автомобіль, в добрім стані за дешеву ціну. Барґен. Голоситись: J. C. WELDING & MACHINE WORKS, 202 Monmouth St., Jersey City, N. J. 59-61

**ТРИ ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ** мусить бути спроданим протягом короткого часу. Дуже добрі услівя. Голоситись до СТ. МИЛЯНОВИЧА, 193 Grand St., Jersey City, N. J. 156-59

**ПОТРЕБА** сейчас женщини понад 16 літ віку до обслути при сода-фунтейн і айскрім в аптиці. Час праці і платня після умови. Голоситись до: M. UHORCHAK'S DRUG STORE, 216 Washington St., Jersey City, N.J. 59-60

Евгенія Чагаринська пошукує Впр. **О. ПЕТРА ОЛЕКСІВ,** котрий має перебувати в Канаді. Прошу голоситись на адресу: EUGENIA CZAHARYNSKA, 869 First Ave., New York, N. Y. 59-60

**На продаж БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ і віз з конем.** В добрім положенню, при головній улици, де мешкають Українці і Словаки. Доходу приходить $800.00 тижнево. Роботи добре ідуть, бо тут є майни твердого угля. Прошу зголоситися найдальше до пятнайцятого с. м. на адресу: 159

WASYL MADAY,
926 Jeams, 20th St., Hazleton, Pa.



## ФАРМИ!

**ФАРМА 68 АКРІВ,** в тім 30 акрів орної землі а решта добрий ліс і пасовиско, 6 коров, 2 ялівки, бик, 3 телят, свині, кури, молоді коні; нові будинки мешкальні і на стак. Ціна фарми $2700, вплати $1500 а решта на виплат. Голоситись прошу до: MARY WYDRO, c/o Roskowicz, Route 6, Lowville, N. Y. 58-61

**НА ПРОДАЖ ґросерня, делікатесен і бучерня,** при сторі 3 кімнати мешкальні; товар свіжий, торг тижневий від 500—600 дол. Продам з причини виізду до краю. Уладженне сторове і всі знаряди є майже нові. Ціна 950 долярів. Голоситись: KAROL YARMUSIEWICZ, 47 Sussex St., або до стору, 186 Morris St., Jersey City, N. J. 58-60

**ФАРМА 117 АКРІВ,**

дім з 12 кімнат, дві стодоли і другі забудовання; 12 штук худоби, два коні, двоє свиней і 500 кур. Ціна $4500, часть готівкою. Маємо богато инших фарм до вибору, великі і меньші по всіх стейтах. Голоситися до: 56-59

PISARKO & POKUTNY,
406 E. 5th St., New York City.



## ФАРМА.

З причини старости господаря спродається тано фарма: 78 акрів урожайної землі, з котрої 15 акрів пасовиска, 18 акрів грубого ліса, 45 акрів засіяні і сіно. На фармі знаходиться дві керниці і річка перепливає через цілу фарму. Знаходиться молодий сад з 40 овочевих і 50 цукрових дерев. Гарний дімок з 10 кімнат, з газовим світлом, з телефоном і водою. Велика нова стодола, дві великі добрі шопи і курник. Всі будинки в добрім порядку і з громозводами. Додається до сеї фарми два гарні молоді коні, 12 голстинських дійних коров, один бик, три ялівки, троє телят, 8 безрог, 25 індиків, 40 штук кур, також посів, сіно, вози, сані, брички, упряж на коні, сівярка, косярка, грабярка, жниварка, газоліновий двигатель о трох конях сили, з машиною і пилами. Всі добрі майже нові рільничі машини. Ціна сеї фарми 4,500 дол., готовими грішми 1,300 дол. а решта не меньше як по 100 дол. в рік і 5 процент. Добра нагода купити фарму за таню ціну. Фарма знаходиться тільки одну милю і пів від малого міста, колійової стації, гладкої, сошаної дороги і одну пяту милі до молочної фабрики і школи. Недалеко від фарми сусіди Українці. Пишіть або приїзджайте. 59-61

K. N. MELNIKOFF,
P. O. REMSEN, N. Y.

## ПОЗІР БРАТТЯ УКРАЇНЦІ!

Не шукайте і не тратьте Ваших тяжко запрацьованих центів на дурно! Їдьте просто до Quakertown коло Філядельфії. Тут знайдете, чого шукаєте. Добрі і корисні фарми не дорогі, в українській кольонії, близько міст і фабрик. 157,63,69

1) Фарма 40 акрова доброї і рівної землі, кілька акрів ліса, фарма обсіяна і обсаджена. Дім гарний на 6 великих кімнат, велика цементована долом стодола на худобу а і на збіже, крита дахівкою, близько міста і трену, при рівній добрій дорозі. Також 2 коні, 4 корови, 8 безрог, 300 курий і всі машинерії; цілий тогорічний стак іде з тою фармою. Ціна $3.500, вплати $1.500.

2) Фарма 180 акрова, дуже доброї і рівної землі під управу, великі лани гарного збіжа, корни, бараболів, гарні будинки, великі, при добрій дорозі, близько міста, школи і трену. Українці сусіди, богато добрих нових машин, як трактори, машина до жаття і до кошення, до молочення, мотор газаліновий і инші малі тульса потрібні до господарки; худоба, коні, корови, кури і всьо збіже тогорічне. Всьо за ціну $12.000, вплати $5.000. Пишіть по близші інформації до:

JOSEPH MOZYNSKI,
826 W. Broad St., Quakertown, Pa.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".**